

SHAMSIRO'Y HASANOVANING MUZEYLARDA O'RIN OLGAN SAN'AT ASARLARI

Uroqboyeva Maftuna Almos qizi

*Kamoliddin Behzod nomidagi Milliy va rassomlik va dizayn instituti San'atshunoslik
va Amaliy san'at fakulteti 1-kurs magistranti +9989 93 356 67 22
@uroqboyevamaftuna6gmail.com*

Anotatsiya: Mazkur maqolada Shamsiro'y Hasanova ijodining o'ziga xos jihatlari hamda uning san'at asarlarining muzeylar fondidan joy olishi tahlil qilinadi. Muallif rassomning badiiy uslubi, mavzu tanlovi va milliy qadriyatlarni aks ettirishdagi yondashuvini yoritadi. Shuningdek, Hasanova asarlarining muzey ekspozitsiyalaridagi ahamiyati, ularning tomoshabin estetik didini shakllantirishdagi o'rni va zamonaviy o'zbek tasviriy san'atidagi tutgan mavqei ilmiy asosda bayon etiladi. Maqolada rassom ijodining madaniy merosni boyitishdagi hissasi ham alohida ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar: tasviriy san'at, muzey, san'at asarlari, rassom ijodi, badiiy uslub, milliy an'analar, madaniy meros, ekspozitsiya, estetika, ijodiy yondashuv, zamonaviy san'at, san'atshunoslik, kompozitsiya, rangtasvir, obraz, madaniyat, san'at tarixi, badiiy tafakkur, ijodiy meros.

Shamsiro'y Hasanova o'zbek tasviriy san'ati rivojiga munosib hissa qo'shgan iste'dodli rassomlardan biri hisoblanadi. Uning ijodi milliy ruh, an'anaviy qadriyatlar va zamonaviy badiiy yondashuv uyg'unligi bilan ajralib turadi. Rassom asarlarida xalq hayoti, urf-odatlar, ayol siymosi, tabiat manzaralari hamda ruhiy kechinmalar chuqur badiiy ifoda topgan. Shu jihatdan uning ijodi nafaqat estetik zavq bag'ishlaydi, balki tomoshabinni fikrlashga, milliy o'zlikni anglashga undaydi. Shamsiro'y Hasanova asarlarining muhim jihatlardan biri ularning muzey fondlaridan o'rin olganidir. Bu holat rassom ijodining san'atshunoslik nuqtai nazaridan yuqori baholanganini ko'rsatadi. Muzeylarda saqlanayotgan asarlar madaniy merosning muhim qismi bo'lib, ular kelajak avlodlarga yetkaziladigan bebaho boylik hisoblanadi. Hasanova ijodining muzey ekspozitsiyalarida namoyish etilishi esa uning san'atdagi o'rnini yanada mustahkamlaydi. Uning ijodi juda qisqa bo'lsada esda qolarli darajada mashhur bo'lgan. Jumladan, "Bog'bonchi qiz", "Skripkachi qiz", "Avtoportret", "Qashqar shoirasi "Mutriba", "Zebunniso", "Nodirabegim" kabi durdona asarlari o'zbek tasviriy san'ati xazinasidan mustahkam joy oldi. Ijodkorning o'zbek tasviriy san'atida birinchilardan bo'lib, natyurmort janriga asos slogan. Uning "Koptok gul", "Xitoy chinnisi", "Mevalar" kabi natyurmortlarida aks etgan tasvirlar o'zbekona an'analar, xalqimizning kundalik yashash tarzining bir namunasi sifatida namoyon bo'ladi. Uning asarlarining deyarli hammasi O'zbekiston davlat san'at muzeyidan o'rin olgan.

Rassomning badiiy uslubi ranglar uyg'unligi, kompozitsion yechimlarning puxtaligi va obrazlarning chuqur ma'nodorligi bilan ajralib turadi.

U o'z asarlarida milliy koloritni mohirona aks ettirib, an'anaviylik va zamonaviylik o'rtasida uyg'unlik yaratadi. Ayniqsa, ayol obrazini tasvirlashda noziklik, latofat va ichki kechinmalarni ifodalash ustuvor o'rin egallaydi. Bu esa rassom ijodining o'ziga xosligini belgilovchi asosiy omillardan biridir.

Muzey ekspozitsiyalarida Hasanova asarlarining namoyish etilishi tomoshabinlarda estetik didni shakllantirish, san'atga bo'lgan qiziqishni oshirish va milliy qadriyatlarga hurmat ruhini kuchaytirishga xizmat qiladi. Muzeylar nafaqat asarlarni saqlash maskani, balki ularni keng jamoatchilikka yetkazish, targ'ib qilish va ilmiy jihatdan o'rganish markazi sifatida ham muhim ahamiyatga ega. Shu sababli rassom asarlarining muzeylarda saqlanishi va namoyish etilishi madaniy hayotda alohida o'rin tutadi.

Shuningdek, Shamsiro'y Hasanova ijodini san'atshunoslik nuqtai nazaridan o'rganish bugungi kunda dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Uning asarlarini tahlil qilish orqali o'zbek tasviriy san'atining rivojlanish tendensiyalari, badiiy qarashlar evolyutsiyasi va milliy maktab xususiyatlari haqida muhim xulosalarga kelish mumkin. Bu esa ilmiy tadqiqotlar uchun keng imkoniyatlar yaratadi.

Xulosa qilib aytganda, Shamsiro'y Hasanova ijodi o'zbek tasviriy san'atining muhim tarkibiy qismi bo'lib, uning muzey fondlaridan o'rin olgan asarlari milliy madaniy merosni boyitishda katta ahamiyat kasb etadi. Rassom ijodining keng targ'ib qilinishi, o'rganilishi va kelajak avlodlarga yetkazilishi san'at rivoji va madaniy taraqqiyot uchun muhim omillardan biridir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

[1]. Fatxullayev R. Shamsiro'y Hasanova: ranglardagi ishq sarguzashti / Jahon adabiyoti. –Toshkent: 2017. B. 202 –203.

[2]. Саидова Д.Жемчужина узбекского искусства –художник Шамсирой Хасанова/SAN'ATNo1-2.–Тошкент:2005.https://sanat.orexca.com/2005-rus/2005-1-2/pearl_of_art-2/

[3]. NormatovH. Shamsroyning qalb tugyonlari & Shamsroy. Telefilm.2012.Xurshid Davron kutubxonasi. <https://kh-davron.uz/kutubxona/multimedia/nodir-normatov-shamsroyning-qalb-tugyonlari.html>